

ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง
อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19
**Social supporting factors affecting the quality of life of the elderly in Tha
Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province
during the covid-19 situation**

จุฑาทิพย์ ชนชนะกุล,
ทองฟู ศิริวงศ์ และ สมพล ท่งหว่า
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**Jutathip Chonchanakul,
Sompon Thungwa and Tongfu Siri Wongse**
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 6314104009@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและการสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 294 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศและสถานภาพการสมรส ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ(หลังเกษียณ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

* วันที่รับบทความ: 20 พฤษภาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 4 กรกฎาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 5 กรกฎาคม 2565

Received: May 20, 2022; Revised: July 4, 2022; Accepted: July 5, 2022

.05 และปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 57.60

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ; คุณภาพชีวิต; ปัจจัยสนับสนุน

Abstracts

The objectives of this research were: 1) to study the quality of life of the elderly and social support for the elderly in Tha Kok Daeng Sub-district, Seka District, Bueng Kan Province; 2) to compare the level of quality of life of the elderly in the Tha Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province Classified by personal factors 3) To study the social support factors affecting the quality of life of the elderly in Tha Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province. The sample group includes 294 elderly people in Tha Kok Daeng Sub-district, Seka District, Bueng Kan Province were stratified sampling by using a questionnaire as a data collection tool. and the statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. T test One-way ANOVA and multiple regression analysis

The results showed that Social support for the elderly in Tha Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province Overall, it's at a high level. and quality of life of the elderly in Tha Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province Overall, it's at a high level. The results of the comparison of the quality of life of the elderly in Tha Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province Classified by personal characteristics, it was found that the quality of life of the elderly in Tha Kok Daeng Subdistrict, Seka District, Bueng Kan Province when classified according to personal characteristics of gender and marital status no difference when classified by age personal characteristics education level Occupation (after retirement) Average monthly income source of income and the number of family members There were statistically significant differences at the .05 level and social support factors. It was found that the influence on the quality of life of the elderly in Tha Kok Daeng Sub-district, Seka District, Bueng Kan Province. statistically significant at the .05 level, the social support factor All aspects were able to jointly predict the level of quality of life of the elderly in Tha Kok Daeng Subdistrict Administrative Organization, Seka District, Bueng Kan Province by 57.60%.

Keywords : The elderly; Quality of life; Contributing factor

บทนำ

สังคมโลกมีผู้สูงอายุจำนวนมาก เนื่องมาจากอัตราเกิดที่ลดลงและผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้น ผู้สูงอายุมีการใส่ใจดูแลตนเองมากขึ้นโดยสนใจในเรื่องสุขภาพมากกว่าผู้สูงอายุสมัยก่อน จึงทำให้การเสียชีวิตช่วงประกอบกับเทคโนโลยีทางการแพทย์เจริญก้าวหน้ามากขึ้นด้วย อัตราการเกิดน้อยลงจากการคุมกำเนิดของหญิงวัยเจริญพันธุ์ ส่งผลให้ประชากรโลกมีวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ในปี 2563 โลกมีประชากรรวมทั้งหมด 7,795 ล้านคน โดยมี “ผู้สูงอายุ” ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป 1,050 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด ปี 2563 อาเซียนมีประชากรรวมทั้งหมด 664 ล้านคน อาเซียนมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นจำนวน 73 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 11 ของประชากรทั้งหมด ประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ ได้ถือเป็นสังคมสูงอายุแล้ว คือมีอัตราผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 10 ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ มีประชากรสูงอายุถึงร้อยละ 21 ของประเทศ ประเทศไทยมีผู้สูงอายุร้อยละ 18 ประเทศเวียดนามมีผู้สูงอายุร้อยละ 12 ประเทศมาเลเซียมีผู้สูงอายุร้อยละ 11 ประเทศอินโดนีเซียมีผู้สูงอายุร้อยละ 10 และประเทศเมียนมามีผู้สูงอายุร้อยละ 10 ปี 2563 ประเทศไทยมีประชากรรวม 66.5 ล้านคน ประชากรสูงอายุของประเทศไทยได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ผู้สูงอายุได้เพิ่มจำนวนเป็น 12 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด

ประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2565 มีผู้สูงอายุจำนวนมาก และได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบ (Aged Society) โดยมีการประมาณการว่ามีสัดส่วนผู้สูงอายุในช่วง 60 ปีขึ้นไปถึง 20% ของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือประมาณ 13 ล้านคน เราเข้าใจว่า ‘สังคมสูงวัย’ คือ สังคมที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ได้เพิ่ม สูงขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่สัดส่วนของอัตราการเกิด และจำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง และประเทศไทยกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในเร็ว ๆ นี้ ผู้สูงวัยมักจะมีปัญหาสุขภาพและโรคเรื้อรังต่าง ๆ ตามมาอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ความจริงแล้วคนส่วนใหญ่ในสังคมยังเข้าใจว่า การรับมือกับเรื่องนี้กลับเป็นเพียงการจัดการกับเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ ทำให้การแก้ปัญหาหลักมักจำกัดอยู่เพียงแต่กลุ่ม ๆ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพคนชรา การจัดสวัสดิการต่าง ๆ แต่กลับไม่ได้เชื่อมโยงเข้ากับการเตรียมการตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทำงาน จึงเป็นสถานการณ์ที่เราจำเป็นต้องกลับมาสนใจจริง ๆ เกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุในประเทศของเรา

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทย ทำให้ผู้สูงวัยต้องระงับการแพร่ระบาดของเชื้อ เพราะมีรายงานผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อมากถึง 22,594 คน และติดเชื้อสะสม 2,693,362 คน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพได้ให้ข้อมูลว่า มีผลการวิจัยอัตราการติดเชื้อและความรุนแรงของโรคโควิด-19 ทั้งจากองค์การอนามัยโลก ประเทศจีน และอิตาลี พบข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่สุดที่จะติดเชื้อรุนแรงและเสียชีวิต โดยความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปีมีอัตราการเสียชีวิตน้อยกว่า 1% ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไปมีอัตราการเสียชีวิต 8.0-9.6 % และอายุ 80 ปีขึ้นไปมีอัตราการเสียชีวิตสูงถึง 14.8-19.0 % ดังนั้นจึงต้องดูแลผู้สูงอายุเป็นพิเศษมิให้ติดเชื้อโควิด-19

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้คนวัยแรงงานมีจำนวนน้อยลง เมื่อผู้สูงอายุมีมากกว่าคนที่จะมาทำหน้าที่ดูแล ย่อมจะมีปัญหาตามมาอย่างแน่นอน ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้จึงเป็นสิ่งที่ดีและสมควรอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยลดภาระของบุตรหลานที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ถ้าผู้สูงอายุยังทำงานได้จะช่วยเพิ่มรายได้ของครอบครัว ทำให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวดำเนินไปได้อย่างไม่ขัดสนจนเกินไป จากสถิติของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร และความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการแพทย์ดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในอนาคตยังคงคาดว่าจะมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นต่อไปอีก แนวโน้มดังกล่าวนี้จึงนำมาซึ่งปัญหาของสังคมผู้สูงอายุและความต้องการด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุอีกมากมาย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19” ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและชุมชนได้แนวทางสำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับผู้สูงอายุให้มีคุณภาพในการดำเนินชีวิตที่ดีและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น หน่วยงานทางด้านสาธารณสุขสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้เพื่อกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน แนวทางในการพัฒนาคุณภาพในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนหรือท้องถิ่น สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนและท้องถิ่นสู่การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและการสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,098 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 294 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน (Yamane, 1981 : 127) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มแบบเทียบสัดส่วน (Proportional Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแยกประชากรจากแต่ละหมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อันประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ(หลังเกษียณ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับการสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ 2) ด้านการได้รับการยอมรับและการเห็นคุณค่า 3) ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 4) ด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน แรงงานและบริการสุขภาพ และ 5) ด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบแนวคิด คุณภาพชีวิตองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 294 คน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย วิทยานิพนธ์ ปริญญานิพนธ์ สารนิพนธ์ วารสาร หนังสือ และข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

4.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)

4.3 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักของ Likers Scale เกณฑ์การวัดระดับคะแนน แบ่งเป็น 5 ช่วง ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึงมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึงมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึงมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึงมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึงมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับน้อยที่สุด

4.3.3 การวิเคราะห์ แบบสอบถามตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักของ Likers Scale เกณฑ์การวัดระดับคะแนน แบ่งเป็น 5 ช่วง ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

4.3.4 การทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่า t ชนิด One Sample t-test และ F-test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

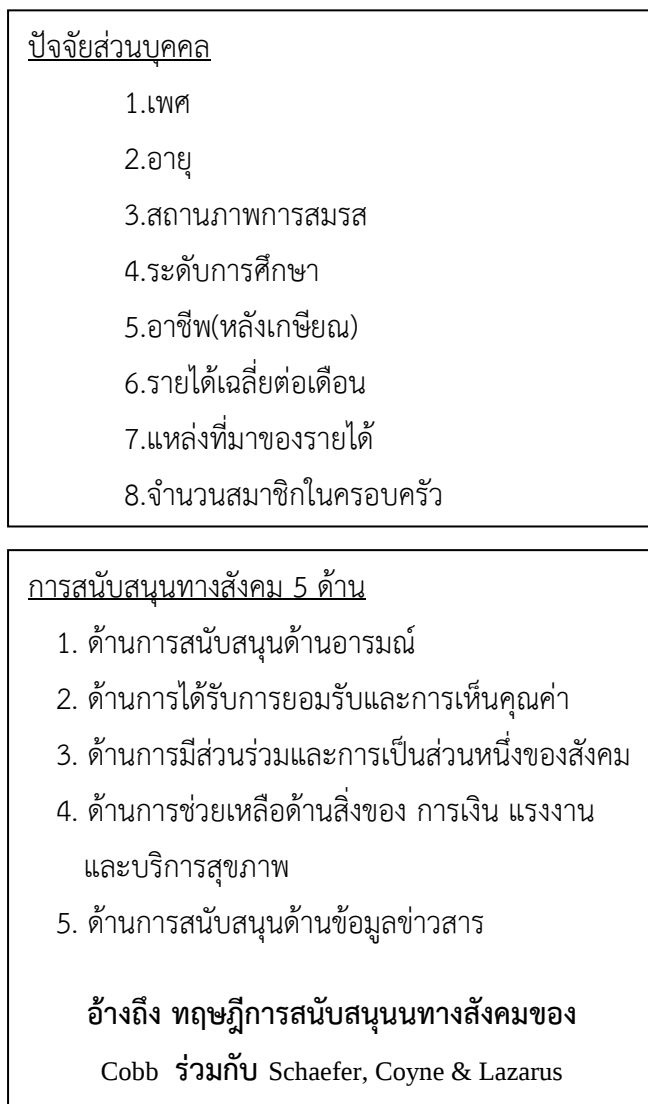
4.3.5 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของ Cobb ร่วมกับ Schaefer, Coyne & Lazarus และ 2) แนวคิดที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization of Life Group) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพ

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ปรากฏผลดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 294 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 62.20 มีอายุระหว่าง 60-65 ปี มากที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 มีสถานภาพสมรส มากที่สุด จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 3,000 บาท มากที่สุด จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 มีแหล่งที่มาของรายได้มาจากการทำงาน มากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน มากที่สุด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4

	ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีครอบครัวข้างไว้คอยพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ	4.05	.86	มาก
2	ท่านได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.08	.87	มาก
3	ท่านมีคนที่ไว้ใจใจแสดงความห่วงใยและสามารถพูดคุยปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ	4.10	.94	มาก
4	เมื่อท่านรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวังในชีวิต ท่านได้รับกำลังใจ/การปลอบใจจากสมาชิกในครอบครัว	4.06	1.07	มาก
5	ท่านมีคนที่คอยทำให้ท่านรู้สึกอบอุ่นใจ และได้รับการดูแลเอาใจใส่อยู่ตลอด	4.21	.87	มาก
รวม		4.09	.75	มาก

2. การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า และด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน แรงงานและบริการสุขภาพ

2.1 ด้านการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดงอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านมีคนที่คอยทำให้ท่านรู้สึกอบอุ่นใจ และได้รับการดูแลเอาใจใส่อยู่ตลอด ท่านมีคนที่ไว้ใจใจแสดงความห่วงใยและสามารถพูดคุยปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ และท่านได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวโดยไม่หวัง

ผลตอบแทน ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านมีคนรอบข้างไว้อยู่พูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ

2.2 ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคคลรอบข้างทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึก ปลอดภัยและมั่นใจในตนเอง ท่านได้รับการยกย่องจากบุคคลรอบข้าง และท่านได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านรู้สึกว่าคุณค่าของท่านเป็นที่ต้องการของคนในสังคม

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดงอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคระบาดโควิด-19 ได้ เช่น หมั่นล้างมือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง ท่านรู้สึกว่าคุณค่าสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และท่านได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการแพทย์ และการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุจากสื่อต่าง ๆ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนและได้เข้าร่วมกิจกรรม

2.4 ด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน แรงงานและบริการสุขภาพการสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการดำรงชีวิต เช่น อาหาร เสื้อผ้า ของใช้จำเป็นจากคนในครอบครัว ท่านได้รับการดูแล ช่วยเหลือจากบุตรหลาน ในการเตรียมอาหาร, การทำงานบ้าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/อสม. ให้การช่วยเหลือ ดูแลท่านยามเจ็บป่วย ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านได้รับการช่วยเหลือทางการเงิน จากหน่วยงานของรัฐ เมื่อมีความเดือดร้อน ตามความเหมาะสม

2.5 ด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดงอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโควิด-19 ท่านคิดและมีความเชื่อมั่นว่า การได้รับวัคซีนโควิด-19 จะทำให้ท่านได้รับการป้องกันการติดเชื้อรุนแรง และวัคซีนมีผลดีต่อร่างกายในการสร้างภูมิคุ้มกันไวรัสโควิด-19 และท่านได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการแพทย์ และการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุจากสื่อต่าง ๆ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านมีคนคอยให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำ เมื่อมีปัญหา

	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านร่างกาย	4.13	.64	มาก
2	ด้านจิตใจ	4.31	.61	มากที่สุด
3	ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4.18	.57	มาก
4	ด้านสิ่งแวดล้อม	4.19	.61	มาก
	รวม	4.20	.46	มาก

3. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านร่างกาย โดยสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

3.1 ด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านสามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน เช่น รับประทานอาหาร แปรงฟัน อาบน้ำ ได้อย่างปกติดี ท่านมีสุขภาพแข็งแรงเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละวันได้ ทั้งเรื่องงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน และท่านมีการพักผ่อนที่เพียงพอ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านมีการออกกำลังกายเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านมีความภาคภูมิใจกับชีวิตในวัยสูงอายุ ท่านมีความสุขในการอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว และท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตท่านมีความหมาย และมีคุณค่าต่อตัวท่านเอง ต่อบุตร หลาน ญาติ และคนอื่น ๆ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุขสบายใจ มีความสงบ

3.3 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านมีความรู้สึกพอใจกับสัมพันธภาพระหว่างท่านกับสมาชิกในครอบครัว ท่านสามารถให้การช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัว หรือ เพื่อนบ้านได้ และท่านมีญาติหรือเพื่อนสนิทที่พึ่งพาได้อยู่เสมอ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านได้รับการเยี่ยมเยียนจากคนที่รู้จักอยู่เสมอ

3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านรู้สึกพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่ท่านอยู่อาศัยในปัจจุบัน ท่านรู้สึกสะดวกสบายในการเดินทางไปในที่ต่างๆ (การคมนาคม) และท่านรู้สึกว่าชุมชนของท่านมีความมั่นคงปลอดภัย ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ เพื่อนบ้านมีความเป็นมิตร ให้ความช่วยเหลือท่านเป็นอย่างดี

4. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1 ตามคุณลักษณะด้านเพศและสถานภาพการสมรส พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน

4.2 ตามคุณลักษณะด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ(หลังเกษียณ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ (Beta = .026) ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า (Beta = .297) ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Beta = .287) ด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน แรงงานและบริการสุขภาพ (Beta = .039) และด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Beta = .299) มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ ร้อยละ 57.60 ซึ่งปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 57.60

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับการสนับสนุนทางสังคมต่อผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า และด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน แรงงานและบริการสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคระบาดโควิด-19 ได้ เช่น หมั่นล้างมือ สวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง ท่านรู้สึกว่าคุณสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และท่านได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการแพทย์ และการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุจากสื่อต่าง ๆ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนและได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พิชยา อินทร์โสภ (2562 : 54) ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทยเขตจังหวัด

สมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทยเขตจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล (2563 : 43) ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของแรงสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า แรงสนับสนุนทางสังคม ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุ เขต กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด บึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้าน จิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านมีความภาคภูมิใจกับชีวิตในวัยสูงอายุ ท่านมีความสุขในการอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว และท่านรู้สึกว่าคุณค่าชีวิตท่านมีความหมาย และมีคุณค่าต่อตัวท่านเอง ต่อบุตร หลาน ญาติ และคนอื่น ๆ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุขสบายใจ มีความสงบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ทิพย์ ศรีไทย (2563 : 120) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภอมือง จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชยา เกล้าดี (2560 : 44) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระภัทร เอก ผาชัยสวัสดิ์ (2563 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมือง เพชรบูรณ์ อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบึงกาฬ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศและสถานภาพการสมรส ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ(หลังเกษียณ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร เลิศลาภ (2561 : 4) ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลนครสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนคร สกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนครทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ทิพย์ ศรีไทย (2563 : 120) ทำการวิจัยเรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีสภาพความเป็นอยู่ สภาพครอบครัว สภาพสังคม สภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตเหมือน ๆ กัน หรือ ใกล้เคียงกัน มีบ้านเรือนเป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับครอบครัว เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีบุตรหลานคอยดูแลและช่วยเหลือ มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนเป็นประจำ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ใช้ชีวิตอย่างสมถะ เพราะเป็นสังคมชนบท ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ทำให้ไม่มีภาระค่าใช้จ่ายมากมายนัก ประกอบกับการได้รับการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน ที่มักจะอยู่กันเป็น ครอบครัวใหญ่ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว มิตรสหายและเพื่อนบ้านลูกหลานยังคงต้องการให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทในครอบครัว และสังคม และยังคงให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุได้รับการดูแล เอาใจใส่จากคนในครอบครัว มีการพบปะหรือร่วมกิจกรรมกับมิตรสหายและเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุ มีสุขภาพจิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี จึงทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการวิจัยจากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ ($\text{Beta} = .026$) ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า ($\text{Beta} = .297$) ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ($\text{Beta} = .287$) ด้านการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน แรงงานและบริการสุขภาพ ($\text{Beta} = .039$) และด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ($\text{Beta} = .299$) มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ ร้อยละ 57.60 ซึ่งปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 57.60

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ หน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้การสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในทางกลับกัน ถ้าหากผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่ให้การสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีเช่นกัน โดยในระบบแรงสนับสนุนทางสังคมถือว่า มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งของแรงสนับสนุนทางสังคมมีทั้งแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิซึ่งแรงสนับสนุนจากแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง ที่มีความสำคัญต่อการเจ็บป่วยและพฤติกรรมอนามัยของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแรงสนับสนุนทางอารมณ์จากคู่สมรส ส่วนแรงสนับสนุนทางสังคมจากแหล่งทุติยภูมิถือว่าเป็นผู้ให้บริการทางสุขภาพ ได้แก่ แพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบุคลากรอื่น ๆ เช่น ครูพระ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ซึ่งมีความสำคัญในการสนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยพบประเด็นสำหรับนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านร่างกาย ให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านจิตใจ มีแหล่งฝึกปฏิบัติธรรม เพื่อเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตให้กับผู้สูงอายุ ให้มีความสุข ความสบายใจ และมีความสงบ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ให้กับผู้สูงอายุ และทำให้ได้รับการเยี่ยมเยียนจากคนที่รู้จักอยู่เสมอ

4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ ด้านสิ่งแวดล้อม ดำเนินมาตรการที่เข้มงวดในการจัดการมลพิษของทั้งภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม ให้ชุมชนน่าอยู่ ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยทั้งอำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ การปรับตัวต่อสังคมของผู้สูงอายุ เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อหาแนวทางในการลดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร เลิศลาภ. (2561). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล. (2563). *อิทธิพลของแรงสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จิรัชยา เคล้าดี. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันรัชตภาคย์ วังทองหลาง กรุงเทพมหานคร.
- ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรารักษ์ทิพย์ ศรีไทย. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์อพิชยา อินทร์โสภณ. (2562). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทยเขตจังหวัดสมุทรปราการ*. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Yamane, Taro., (1981). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. New york: Harper and Row Publication.